

Ewa Wójcicka: Zbrodnia w Palmirach

Niewielka podwarszawska miejscowość Palmiry stała się w okresie niemieckiej okupacji miejscem wielu masowych egzekucji Polaków. Do pierwszych zbrodni doszło już 7 i 8 grudnia 1939 roku.

[Ekshumacje](#) [Martyrologia](#) [Okupacja niemiecka](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

20.06

Widok ogólny cmentarza ofiar zamordowanych przez Niemców w Palmirach koło Warszawy (fot. z zasobu AIPN)

Jedna z większych egzekucji miała miejsce w dniach 20-21 czerwca 1940 roku w ramach przeprowadzonej w Generalnym Gubernatorstwie tzw. Nadzwyczajnej Akcji Pacyfikacyjnej (*Außerordentliche Befriedungsaktion*, AB), której głównym celem było wyeliminowanie polskiej inteligencji.

Przyśpieszona likwidacja

30 maja 1940 roku generalny gubernator Hans Frank na spotkaniu z niemieckim aparatem policyjnym mówił o „przyśpieszonej likwidacji... buntowniczych polityków głoszących opór i innych osobników politycznie podejrzanych”.

Ofiarami czerwcowej egzekucji byli przedstawiciele polskiej inteligencji, reprezentujący różne środowiska polityczne, społeczne oraz kulturalne, m.in. Maciej Rataj – marszałek Sejmu II RP, Mieczysław Niedziałkowski – działacz Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS), Jan Pohoski – wiceprezydent Warszawy w latach 1934-1939.

Osadzeni zostali przewiezieni na miejsce kaźni z więzienia Policji Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa Dystryktu Warszawskiego przy ul. Dzielnej 24/26.

Wśród ofiar był również Janusz Kusociński – sportowiec, złoty medalista w biegu na 10 km na igrzyskach olimpijskich w Los Angeles w 1932 r. W czasie okupacji działał pod pseudonimem „Prawdźic” w konspiracyjnej organizacji wojskowej „Wilki”. W marcu 1940 r. został aresztowany i poddany brutalnemu śledztwu w siedzibie Gestapo przy al. Szucha. Rankiem, 21 czerwca 1940 roku, został przewieziony na Pawiak i dołączony do transportu zmierzającego do Palmir.

Śmierć ponieśli również inni sportowcy: Feliks Grzegorz Żuber, lekkoatleta, oraz Tomasz Stankiewicz, kolarz (w 1924 roku w Paryżu zdobył razem z Józefem Lange, Janem Łazarskim, Franciszkiem Szymczykiem srebrny medal na dystansie 4000 metrów na dochodzenie).

Przed wywózką na miejsce kaźni więźniom oddawano depozyty oraz wydawano chleb na drogę, co miało ich utwierdzać w przekonaniu, że zostaną przetransportowani do obozu koncentracyjnego.

Na skutek egzekucji przeprowadzonych w dniach 20-21 czerwca 1940 r. zginęło 368 (inne źródła podają liczbę 358) więźniów. Wśród nich były 82 kobiety, m.in.: Jadwiga Fuks – malarka, Helena Łopuszańska – aktorka, Helena Jaroszewicz – posłanka w Sejm oraz senator II Rzeczypospolitej, Janina Skalska – działaczka społeczna, udzielająca się w Polskiej Macierzy Szkolnej oraz Towarzystwie Gimnastycznym Sokół.

[Czytaj artykuł Ewy Wójcickiej *Zbrodnia w Palmirach* na portalu *przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Ekshumacje, Martyrologia, Okupacja niemiecka, Zbrodnie niemieckie

Artykuł